

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49

Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 49

Volume 49

Číslo 1–2

Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahoře). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Smékal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, castle (top right). Cf. the article by J. Dole-
žel in this volume. Photo by P. Smékal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Arch, spol. s r. o.
Charbulova 3a
618 00 Brno-Černovice

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

Roč. 49, 2008, č. 1-2

91087/09

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2008

Náklad 450 kusů

Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

OLDŘIŠOV (OKR. OPAVA)

„Na plšťské cestě“. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2007 byla v trati „Na plšťské cestě“ (parc. č. 291/16, 291/17) v k. ú. Oldřišov zjištěna existence několika zahluobených objektů kultury kulovitých amfor (viz kap. Doba římská).

Jindřich Hlas, Tereza Krasnokutská

Resumé

Oldřišov (Bez. Opava). „Na plšťské cestě“. Kugelamphorenkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OLŠANY U PROSTĚJOVA (OKR. PROSTĚJOV)

„Zlatniska“. KZP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Postlineární osídlení plochy odkryté v roce 2007 v poloze „Zlatniska“ u Olšan na Prostějovsku (podrobná charakteristika lokality – viz kap. Neolit) dokládá větší sídlištní objekt, tzv. hlínk, jehož výplň poskytla dosti torzovitou ukázkou z hrnčářské produkce pozdně eneolitické kultury zvoncovitých pohárů.

Pavel Fojtík

Resumé

Olšany u Prostějova (Bez. Prostějov). „Zlatniska“. Glockenbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. KYLEŠOVICE, OKR. OPAVA)

„Na stanech“. KZP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Podnětem pro výzkum na parcele 2724 (k. ú. Kylešovice), situované v prostoru polní trati „Na stanech“, bylo zahájení výstavby komunikace a inženýrských sítí pro plánovanou výstavbu 57 rodinných domů. Výzkum probíhal v období od května do srpna roku 2007. Zkoumaná lokalita se rozkládá severozápadně od historického jádra obce. Zmíněná poloha je dnes ohraničena na severu železniční tratí Opava-Svobodné Heřmanice, na západě bývalou rybníční hrází (ulice „Na horní hrázi“), na jihu polní cestou vybíhající z ulice Budišovské a na východě zástavbou sdruženou kolem ulic Budišovská, Písecká a U zastávky (S-JTSK souřadnice polygonu v němž se nalézá zkoumaná poloha: 496715.48 1089398.28 256.43; 496689.83 1089554.27 251.63; 496931.21 1089542.27 254.99). Lokalita se nachází na mírném, k jihovýchodu se sklánějícím svahu. Nadmořská výška zkoumaného pravěkého sídliště osciluje kolem 255 m nad mořem. Od severu a severozápadu je tato poloha chráněna výrazným terénním hřbetem, který je tvořen mohutnou sprašovou návějí, na které je situována historická Opava. Geologickým fundamentem zkoumaného území je rovněž eolická pleistocenní spraš a sprašová hlína. V jižních partiích tohoto prostoru je spraš překryta holocenním nivním sedimentem,

který je zde uložen v protáhlém koridoru západovýchodní orientace, jehož osou je tzv. Otický příkop. Ten v minulosti napájel oba blízké kylešovické rybníky, mezi kterými je lokalita situována a které dnes již neexistují.

Lokalita byla zkoumána ve dvou samostatných etapách, které na sebe prostorově i časově navazovaly. V průběhu zemních skrývek byly v různých sektorech stavby zaznamenány zahluobené objekty, náležející několika sídlišťům z období pravěku až raného středověku. Během první etapy, v jejímž rámci byl řešen prostor hlavní obslužné komunikace o plošném rozsahu cca 1 ha, bylo během záchranného výzkumu zachyceno celkem 312 zahluobených sídlištních objektů. Druhá etapa probíhala v prostoru východně položené kratší samostatné komunikace. Zde bylo zachyceno celkem 140 zahluobených objektů – z nich bylo 98 sídlištních jam a 42 hrobů, obsahujících však pouze sporadicky lidské zuby. Ze zásypů objektů i z lokálně dochované kulturní vrstvy získané movité nálezy dokládají využití tohoto prostoru lidskými populacemi v následujících obdobích: KNP (?), KZP, ÚK, KLPP, mladší doba římská, doba hradištní.

Stopy kultury zvoncovitých pohárů byly na zkoumané lokalitě zaznamenány prostřednictvím nepočetné keramické kolekce a nálezů ŠI, které byly zachyceny v objektech 527 a 538 (hlavní komunikace, 1. etapa). Objekt 527 představovala víceméně pravidelně okrouhlá jáma s mírně šikmými stěnami a rovným dnem. Průměr jejího ústí činil 150 cm, dna 105 cm. Do podloží byl objekt zahluoben 55–60 cm. Druhý z obou objektů měl poněkud složitější půdorysnou dispozici. Nelze zcela ani vyloučit možnost, že se jedná o superpozici vztah dvou objektů. Vzhledem k tomu, že se uvedený objekt nalézal na hranici stavbou dotčené plochy, byla původně prozkoumána jen jeho západní část. V souvislosti s objevem poměrně zajímavých nálezů bylo následně přistoupeno k průzkumu i zbývajících východních částí. Celkový půdorys objektu byl nepravidelně oválný, vzdáleně připomínal i nepravidelný čtyřúhelník se zaoblenými rohy. Uvnitř objektu byly zachyceny tři výškové úrovně. Nejhlubší byla centrální část, která byla do podloží zapuštěna 56 cm. Na ni na jižní straně navazovala oválná část zahluobená jen 40 cm. Na straně severní se pak nacházelo plytké, nepravidelně oválné plato o plošné výměře asi 1 m². Jeho dno se nacházelo jen 20 cm v podloží. Na dokumentovaném profilu, který byl orientován SSZ-JJV a který dělil objekt zhruba v poloze jeho úhlopříčky, dosáhla maximální vzdálenost protilehlých stran 310 cm. Zásyp objektu neobsahoval ve svrchní části skoro žádné nálezy – ty se koncentrovaly v centrální části až při jeho dně.

Přesto, že se v obou uvedených případech jedná o poměrně velké objekty, nálezový fond z obou je spíše subtilní. V objektu 527 byla zastoupena pouze keramika. Konkrétně 6 jedinců, z toho pouze 2 zdobenými. V objektu 538 bylo nalezeno asi 50 keramických fragmentů a 11 ks kamenné štípané industrie. V uvedeném keramickém souboru nacházíme vedle sebe jak keramiku s charakteristickou vhloubenou výzdobou, tak i keramiku nezdobenou, užitkovou. Celkový habitus keramiky uvnitř každé z obou skupin je prakticky shodný. Hlavním charakteristickým rysem první skupiny je vedle vhloubené výzdoby tenkostěnný kompaktní střep, jehož povrchová barva výpalu